

TÜRK HİSTOLOJİ ve EMBRİYOLOJİ DERNEĞİ BÜLTENİ

Sayı:1

Yılda İki Kez Yayınlanır

Kasım 1993

Başlarken...

Histoloji ve Embriyoloji Derneği Yönetim Kurulu Haziran '93 ayı içinde aldığı bir kararla Histoloji ve Embriyoloji alanında çalışanların aralarındaki iletişimi arttırmak üzere yılda iki kez "Haber Bülteni" yayınlanmasını karar altına almış bulunmaktadır. Bültenin bu birinci görevinin yanısıra, Türkiye'de alanımıza ilişkin yazılı tarihi belge olma özelliği de olacaktır. Bültenler öncelikle Histoloji ve Embriyoloji Derneği üyelerine gönderilecektir. Bununla birlikte ilk sayı üye olmalarını teşvik edeceği varsayımıyla bütün Histoloji ve Embriyoloji mensuplarına postalanmıştır.

Bizler için 1993 yılının en önemli olayı Üniversitelerdeki Histoloji-Embriyoloji birimlerinin "Anabilim Dalı" olduktan sonra Anatomi birimlerinden bütünüyle bağımsızlaşmalarıydı. Son on yıldır, özellikle son birkaç yıl içinde yoğunlaşan ortak çalışmalarla bu sonuca ulaşıldı. Histoloji-Embriyolojide varolan bütün bilim insanlarında kendiliğinden doğan ortak kararlılık (konsensus) bu sonuca ulaştıran birinci etken oldu. Kişi ve/veya grupların güç kullanarak çıkarıp uygulattığı kararların benimsenmedikleri ve kalıcı olmadıkları biliniyor. Histoloji ve Embriyoloji Derneği Yönetim Kurulu bu alandaki bilim insanlarının başarı sevincini paylaşmaktadır.

Bültenin bundan sonraki sayılarında yer alacak haberlerin birikerek zenginleşmesi için yollayacağınız mektuplar istekle beklenmektedir. Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dallarındaki çeşitli bilim etkinlikleri hakkında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmayla çalışmaların düzeyi yükselecektir. Sizlerden bu alana ilişkin haberler geldikçe bültenlerde yayınlanacaktır. Haber bülteninin yılda birden fazla çıkarılabilmesi, gelen bilginin yığılmasına bağlı olacaktır.

Histoloji-Embriyoloji âilesine esenlik ve başarı dilekleriyle.

*Türk Histoloji ve Embriyoloji Derneği
Yönetim Kurulu
Ankara, Kasım 1993*

Dernek Sekreterliğinden...

Derneğin bu ilk bülteni, elimizde çok fazla bilgi olmaması nedeniyle dört sayfa olarak çıkarıldı. Tamamıyla bilgisayar kullanılarak hazırlanan bu bültenin hiç bir matbaa işlemi gerektirmemiş olması nedeniyle maliyeti de son derece düşük olmuştur. Derneğin, üyelerine ücretsiz olarak sunduğu bülten yayımının devamı, şüphesiz sizlerden gelecek haberler doğrultusunda sürecektir.

Elinizdeki bülten Türkiye'deki bu alanda çalışanlar arasında iletişimi sağlamak, varolanı da güçlendirmek amacıyla yayımlanmaktadır. Bu bağlamda, özellikle Ankara ve İstanbul dışında kalan illerdeki daha az bilinen birimlerimizin tanıtılması düşünülmektedir. Önümüzdeki sayıdan itibaren "Anabilim Dallarımızı Tanıyalım" başlıklı bir bölüm açmayı düşünüyoruz. Bununla ilgili yaklaşık 250 kelimelik metinlerinizi bekliyoruz.

Saygı ve Sevgilerimizle...

Yrd. Doç. Dr. Alp Can

Prof.Dr. Zihni Erençin'i Yitirdik...

Manisa'da 1910 yılında doğan Prof.Dr. Zihni Erençin, 1937 yılında Veteriner Fakültesini bitirdi. 1938 yılında aynı fakültenin Anatomi Enstitüsü'ne asistan olarak atandı. 1941'de doktorasını tamamladı; 1948'de doçent oldu. 1952 yılında Anatomi Enstitüsü, Anatomi ile Histoloji-Embriyoloji Kürsüleri şeklinde yapılanınca Histoloji-Embriyoloji Kürsüsünde yerini aldı. 1954'de profesör oldu. Aynı yıl Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına seçildi ve bu görevi iki yıl süreyle sürdürdü. 22 Haziran 1957'de Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne seçildi ve iki yıl süreyle de bu görevde kaldı. 1961 yılında Ankara Üniversitesini temsilen Türkiye Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Üyeliğine seçildi. İkinci Dünya Savaşı ve onu izleyen ekonomik krizin yarattığı yokluk yıllarında, tüm olanaksızlıklara karşın, kendi bilim disiplininin ülkemizde gelişmesine öncülük etmiş; yaratıcı kişiliği ve yeteneğiyle Veteriner Histoloji ve Embriyoloji disiplinlerine bir kimlik kazandırmış; mükemmel öğreticilik özelliğini de daima korumuştur. Türkçeyi en güzel şekliyle kullanan, dilde anlaşmaya özen gösteren Prof.Dr. Zihni Erençin'in Almanca ve İngilizcesi de mükemmel idi. Prof.Dr. Zihni Erençin, Hannover Veteriner Yüksek Okulu "Şeref Doktoru" ünvanına da sahipti.

1967 yılında yoğun çabalarıyla kurulmasını gerçekleştirdiği Su Ürünleri, Balıkçılık ve Av Hayvanları Kürsüsü'ne geçti.

Prof.Dr. Zihni Erençin'in Anatomi, Histoloji, Embriyoloji ve Su Ürünleri dallarında kitapları ve bir bölümü yabancı dillerde, pek çok bilimsel makalesi bulunmaktadır. 13 Temmuz 1980'de yaş haddi nedeniyle emekliye ayrılan Prof.Dr. Zihni Erençin, birçok ulusal ve uluslararası bilimsel derneğin de üyesiydi.

Prof.Dr. Zihni Erençin'i 16 Temmuz 1993'de yitirdik. Kendisine Tanrıdan rahmet diliyoruz.

Rahatsızlığı nedeniyle bir süredir Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Kliniğinde tedavi edilmekte olan Sayın Prof.Dr. İlhan Kerse'ye acil şifalar diliyoruz.

Yeni Çıkan Kitaplar...

- Genel Tıp Histolojisi (Prof.Dr. Meral Tekelioğlu) 2. baskı, Güneş Kitabevi, Ankara, 1993.
- Genel Histoloji (Prof.Dr. Mahmut Sağlam) Genişletilmiş 4. baskı, Yorum Matbaacılık San., Ankara, 1993.
- Temel Histoloji (LC Junqueira, J Carneiro, RO Kelly) Çeviri editörü: Prof.Dr. Yener Aytekin, Banş Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Langman's Medikal Embriyoloji (TW Sadler) Çeviri editörü:Doç.Dr. Can Başaklar, Palme Yayınları, Ankara, 1993.

İkinci Histoloji ve Embriyoloji Kongresi

31 Ağustos-3 Eylül tarihleri arasında Bursa'da gerçekleştirilecektir. Kongre Düzenleme Kurulu başkanı Prof.Dr. Aytekin Özer olarak seçilmiştir. Kongreye ilişkin duyuru, başvuru ve özet formları yakında dernek üyelerine ulaştırılacaktır. Ayrıca bilgi için: Prof.Dr. Aytekin Özer, Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji ABD, Bursa, Tel:(224)3721484.

"Türkiye'de Tıpta Temel Bilimlerde Eğitim Sempozyumu"

TTB Tıpta Temel Bilimler Kolu'nun önderliğinde derneğimizin de katkıda bulunduğu bu sempozyum, Nisan 1994'te Ankara'da yapılacaktır. Duyuru ve başvuru formları ilgili kol tarafından Türkiye'deki tüm Anabilim Dalı başkanlıklarına postalanmıştır. Derneğimiz, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD'dan Doç.Dr. Atilla Dağdeviren'i, derneği temsilen sempozyumda bulunması için seçmiştir.

Bakanlar Kurulu'nun 8.9.1993 tarihinde aldığı karar gereği merkezi Ankara'da bulunan ve bugüne kadar "Histoloji ve Embriyoloji Derneği" ismi ile bilinen derneğimizin adının başına "Türk" kelimesi getirilmiştir. Buna bağlı olarak dernek amblemi de ilk sayfadaki şekliyle yeniden çizildi.

Doçentlik Sınavını Başaranlar...

- Dr. Atilla Dağdeviren (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Emel Koptagel (Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. İmer Okar (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Osman Öncan (G.A.T.A. Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Sait Polat (Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Süleyman Kaplan (Ondokuzmays Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)

Yardıma Doçentliğe Yükseltelenler...

- Dr. Kemal İrmak (G.A.T.A. Histoloji-Embriyoloji ABD)

Uzmanlık ve Doktora Sınavını Başaranlar...

- Dr. Hande Alp (uzmanlık-Hacettepe Üniv. Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Sevda Müftüoğlu (doktora-Hacettepe Üniv. Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Tufan Karaosmanoğlu (uzmanlık-Hacettepe Üniv.Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)

Histoloji ve Embriyoloji Ailesine Yeni Katılanlar...

- Dr. Deniz Ergeneç (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Meryem Çam (Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Özlem Örtürk (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)
- Dr. Tülay Özer (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD)

Not: Önümüzdeki bültenlerde duyurulmak üzere, yeni çıkan kitapları, bölümünüzde profesörlüğe ve yardıma doçentliğe yükseltelen, doçentlik, uzmanlık ve doktora sınavlarını başaranlarla histoloji ve embriyoloji ailesine yeni katılan elemanlarınızı bize lütfen bildiriniz. Ayrıca bu sayfada histoloji ve embriyoloji birimlerinde yeni açılan merkezler, laboratuvarlar ve uygulamalar da yer alacaktır.

Bizi Düşündürenler...

- Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Morfoloji (Histoloji)'ye araştırma görevlisi alınma ilanı (Hürriyet Gazetesi, 12.11.1993),
- Langman'ın Medikal Embriyoloji (TW Sadler) kitabı çevirisinin editörlüğünü Doç.Dr. Can Başaklar'ın (çocuk cerrahisi uzmanı) yapması,
- Tıbbi Histoloji ve Embriyoloji alanındaki uzmanlık eğitimi için iki yıllık sürenin yetersizliği (Yüksek Öğretim Kurumu'ndan çıkan sürenin uzatılması hakkındaki olumlu karar Sağlık Bakanlığı'nda bekletilmektedir),
- İnvitro fertilizasyon merkezlerinde çalışılmak üzere atanan ve atanacak olan Histoloji-Embriyoloji uzmanı hekimlerin klinik uzmanları karşısındaki sorumluluk paylaşımlarının belirsizliği (Sağlık Bakanlığı'ndaki etik komitesi yalnızca beş jinekoloji ve obstetrik uzmanından oluşmaktadır),
- Histoloji-Embriyolojide öteki dallarda Tıpta Uzmanlık Eğitimi yönetmeliklerinin çoğu üniversitelerde belirlenmiş bulunması (birkaç tıp fakültesinin tıpta uzmanlık eğitimi yönetmeliklerinin resmi gazetede yayımlandıkları saptanmıştır),
- Histoloji-Embriyoloji alanında uygun "Türkçe Terminolojinin" yerleştirilmesi çabalanna düzenli komisyon çalışmalarıyla başlanamamış olması (İkinci Histoloji ve Embriyoloji Kongresi - 31 Ağustos-3 Eylül 1994, Bursa-komisyon düzeyindeki sonuç alıcı çalışmaların başlatılmasını sağlayamaz mı?)

Not: Lütfen, sizi düşündürenleri bizlere yazınız, teşekkürler.

Yeni Teknikler, Uygulamalar...

Konfokal Mikroskopu

Konfokal mikroskopu, ışık mikroskopu alanında son on yıldaki en önemli gelişme olarak kabul edilmektedir. Çeşitli isimlendirmelere rağmen en çok kullanılan terim "konfokal"dir. Bu mikroskop son yıllarda yaygın kullanım alanı bulan *laser ışınları* ve *bilgisayar* ile birleştirilmiştir, böylece çok sayıdaki görüntünün depolanması ve gerektiğinde değiştirilerek değerlendirilmesi söz konusu olmaktadır. Konfokal mikroskopunun çalışma prensibi, laser ya da civa buharlı kuvvetli ışık kaynaklarından çıkan ışınları kullanarak obje üzerinde çeşitli düzeylerden optik kesit almak ve bunlardan topladığı görüntüleri birleştirerek üç boyutlu görüntü oluşturmaktır. Bu işi yapmak için özel olarak tasarlanmış çok delikli bir diyafram ilavesi de gerekir. Eğer ışık kaynağı olarak laser kullanılıyorsa konvansiyonel okuler yerine fotodedektör kullanılır. Objektiflerin herhangi bir özelliği yoktur. Konfokal mikroskopunda oluşturulan görüntünün en önemli özelliği, odak düzleminin dışında (out of focus) bulunan görüntülerin devre dışı bırakılmasıdır. Görüntü, ışığın belli bir kesit alanındaki tüm objeyi taramasıyla oluşur. Son modellerde tarama hızı 25-30/sn'ye çıkarılmış olup böylece canlı dokularda yaşamsal işlevlerin daha iyi izlenebilmesi sağlanmıştır. Bu hızla taranan bir objenin tümünün üç boyutlu görüntüsünün oluşması her ne kadar alınan optik kesit sayısına bağlıysa da çoğunlukla birkaç saniyeyi geçmemektedir. Oluşturulan görüntü daha sonra renkli monitöre aktarılmaktadır. Bilgisayara alınan görüntü saklanabilir, gerektiğinde tekrar çağırılabilir ya da yazıcı yardımıyla kağıda basılabilir. Konfokal mikroskopu, günümüzde araştırma amaçlı kullanılan birçok mikroskop türüne adapte edilebilmektedir. Böylece oluşturulan mikroskop, ister konfokal modunda isterse non-konfokal modunda kullanılabilir.

Konfokal mikroskopu biyolojik bilimler alanında en çok hücre içi çalışmalarında kullanılmaktadır. Fluorokrom boyaları kullanılarak hücre içi dinamiğinin görüntülenmesi (örn: hücre içi bağlı ve serbest kalsiyum dağılımı, hücre içi ph, mikrotübülüs organizasyonu gibi) mümkündür. Yanısıra piyasaya yeni sunulan invert-konfokal mikroskopu sayesinde boyanmamış canlı yapılar üzerinde çalışılabilir. Beraberinde "görüntü analizi" sistemiyle hücre düzeyinde sayısal ve güvenilir gözlemler yapmak olanaklıdır.

Ülkemiz koşullarında kullanımı son derece sınırlı gözükmektedir. Satın almadan önce kullanım alanı ve amacı çok iyi belirlenmelidir. Bugünün fiyatlarıyla laser ışını kullanan ve görüntü analizi sistemiyle donatılmış bir konfokal mikroskopun fiyatı yaklaşık 1,5-2 milyar TL'dir.

Yrd.Doç.Dr. Alp Can

Lütfen, sizler de kullandığınız (özellikle pratik laboratuvar yöntemleri) ya da okuyup ilginç bulduğunuz yeni teknik ve uygulamaları tanıtmak amacıyla bu köşede yayımlanmak üzere 250 kelimeyi geçmeyecek şekilde bize yazınız.

Yayın Kurulu

Yazışma Adresi
P.K. 285
Ulus / ANKARA

Prof.Dr. Meral Tekelioğlu (Dernek Bşk)
Prof.Dr. Ülken Örs (Bşk Yrd.)
Prof.Dr. Mahmut Sağlam (Üye)
Prof.Dr. Canan Akbay (Sayman)
Yrd.Doç.Dr. Alp Can (Sekteler)

Telefon
0-312-3103010/389